

LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT

DEN HAAG (Schev.) - VAN STOLKWEG 29 - TELEF. 55.23.50 - GIRO 41.22.35

120
134

DE GEVOLGEN VAN DE ECONOMISCHE UNIE VOOR DE AGRARISCHE EXPORT VAN NEDERLAND IN VERBAND MET BILATERALE HANDELS-OVEREENKOMSTEN.

Door een economische unie van Nederland met België-Luxemburg verbetert uiteraard de onderlinge uitwisseling van goederen. Enerzijds zullen meer agrarische producten en industriële artikelen uit Nederland in België kunnen worden afgezet, terwijl anderzijds ook meer industriële producten en agrarische producten uit België-Luxemburg een markt in Nederland kunnen vinden.

De vrees wordt nu wel eens geuit, dat een vergroting van afzet van industriële artikelen uit België-Luxemburg in Nederland op onze afzetmogelijkheden in derde landen een ongunstige invloed kan hebben. En dit in het bijzonder nu helaas het goederenverkeer in bilaterale overeenkomsten wordt afgewikkeld. De redenering is dan als volgt. Indien wij industriële producten, die wij voorheen b.v. uit Engeland importeerden, nu door het wegvallen van invoerrechten voordeliger uit het andere deel van de economische unie betrekken, zal dan onze uitvoer van zuivel- en tuinbouwproducten naar Engeland niet verminderen? Engeland zal immers in het kader van de bilaterale handelsovereenkomst eisen, dat tegenover onze uitvoer naar Engeland een gelijke waarde aan invoer van Engelse goederen staat.

Op het eerste gezicht lijkt deze redenering aannemelijk. Bij nadere beschouwing zal evenwel blijken, dat ze niet houdbaar is en dus de geuite vrees in dit verband ongegrond is.

Om aan te tonen, dat de gevolgde redenering geen hout snijdt is het vrijwel onvermijdelijk een concreet voorbeeld uit te werken. Wij menen aan dit punt grondige aandacht te moeten schenken, daar anders het gevaar bestaat, dat een onjuiste opvatting over de gevolgen van de economische unie voor onze afzet naar derde landen ten onrechte vaste voet zou krijgen.

In het volgende voorbeeld wordt met geheel willekeurige getallen gewerkt. Het voorbeeld dient slechts om de gedachten concreet te illustreren.

Stel, dat in het bilaterale handelsverdrag tussen Engeland en Nederland een wederzijdse goederenmitwisseling plaats vindt tot een totale waarde van de invoer en eveneens van de uitvoer van f.300.000.000. De Nederlandse uitvoer van agrarische producten naar Engeland bedraagt f.150.000.000. Uit Engeland worden van de totale f.300.000.000 f.150.000.000 aan machines besteed. De waarde van de Engelse machines weegt dus juist op tegen de waarde van onze agrarische uitvoer. Men zou dus kunnen zeggen, dat wij de Engelse machines betalen met onze agrarische export. Dit is de toestand vóór het in werking treden van de volledige economische unie.

Wij krijgen nu de toestand, zoals die eruit ziet na het in werking treden van de volledige economische unie. Uiteraard zullen verschuivingen in het betrekken van goederen uit België-Luxemburg in plaats van uit derde landen zich geleidelijk voltrekken. Het gaat ons evenwel niet om de overgangstoestand, maar om de eindtoestand. Wij veronderstellen, dat in deze eindtoestand blijkt, dat door het niet-heffen van invoerrechten op de Belgisch-Luxemburgse machines het voordeliger blijkt een deel van de vroeger uit Engeland geïmporteerde machines nu uit België-Luxemburg te betrekken. Wij veronderstellen, dat nu voor f.50.000.000 aan machines uit België-Luxemburg wordt afgenomen, die vroeger uit Engeland werden geïmporteed. De invoer uit Engeland van deze machines loopt dus terug van f.150.000.000 tot f.100.000.000.

Om het geval scherp te stellen, veronderstellen wij, dat de f.50.000.000 aan Belgisch-Luxemburgse machines, komen boven de normale afzet van Belgisch-Luxemburgse producten van voor het in werking treden van de volledige economische unie.

2286902

Wij zullen nu moeten nagaan, hoe deze extra-afname van Belgisch-Luxemburgse machines kan worden betaald door Nederland. Het geval van credietverlening laten wij buiten beschouwing, daar credietverlening slechts uitstel van de oplossing van het vraagstuk brengt.

Verschillende gevallen kunnen zich voordoen.

- a. Nederland kan de aankoop van de Belgisch-Luxemburgse machines betalen met agrarische producten, die voorheen afzet vonden op de Engelse markt. In dat geval is er dus geen afzetmoeilijkheid van Nederlandse agrarische producten. Wel is hierbij interessant, welke ruilvoet het voordeligst is: die met Engeland of België-Luxemburg?
- b. De Belgisch-Luxemburgse markt kan niet meer agrarische producten opnemen dan voorheen. De betaling geschiedt nu met Nederlandse industriële producten, die vroeger op de Engelse markt werden afgezet. Ook in dit geval loopt de zaak rond. De Nederlands-Engelse goederenuitwisseling wordt aan beide zijden met f.50.000.000 voor industriële producten verminderd. De Engels-Nederlandse goederenuitwisseling daalt van in totaal f.300.000.000 tot f.250.000.000. Onze afzet van agrarische producten naar Engeland heeft hier geen hinder van.
- c. Geen grotere agrarische afzet naar België-Luxemburg, maar afzet van Nederlandse industriële producten, die extra worden voortgebracht. De Nederlandse export van industriële producten naar Engeland ondergaat dus geen wijziging. De toestand is nu ten opzichte van Engeland dus zo, dat Nederland van zijn vroegere importen uit Engeland nog f.450.000.000 uit Engeland kan betrekken, terwijl wij voor Engeland nog beschikbaar hebben een exportkwantum van f.500.000.000. De producten, die wij voorheen naar Engeland exporteerden, vonden op de Engelse markt klaarblijkelijk aftrek. In die toestand is door het in werking treden van de volledige economische unie uiteraard geen verandering gekomen. Engeland is echter in het kader van een sluitend bilateraal handelsverkeer alleen bereid voor een waarde van f.500.000.000 te blijven importeren, indien Nederland in plaats van voor f.450.000.000 ook voor f.500.000.000 blijft importeren uit Engeland. De oplossing van het vraagstuk voor Nederland bestaat dus in dit geval in het vinden van een bedrag van f.50.000.000 aan andere Engelse goederen voor import in Nederland in de plaats van de f.50.000.000 aan Engelse machines, die nu in België worden gekocht. Dit zal ongetwijfeld voor het na-oorlogse Nederland geen moeilijkheden opleveren. Voor de komende jaren, misschien wel tientallen jaren, is voor Nederland een grotere importbehoefte te voorzien, dan betaald kan worden met onze export. Elke additionele import zal dus welkom zijn. Het is onjuist de totale import als een niet voor uitbreiding vatbare grootheid op te vatten. Voor de oorlog in de depressiejaren kon men spreken van een zekere verzadiging van de Nederlandse markt. Nu en hoogstwaarschijnlijk in een reeks van jaren in de toekomst is de toestand evenwel geheel anders.
- d. Nederland kan niet meer agrarische producten naar België-Luxemburg afzetten. België-Luxemburg is evenwel in staat voor f.50.000.000 aan extra-producten uit Engeland te importeren. Deze Belgisch-Luxemburgse import uit Engeland wordt betaald met de Nederlandse uitvoer aan agrarische producten naar Engeland. Immers de Economische Unie is ten opzichte van Engeland een eenheid.

Uiteraard brengt het voor Engeland enige moeilijkheden om voor zijn vroegere export van f.50.000.000 aan machines een ander importland te vinden. Hierbij moet echter niet worden vergeten, dat België-Luxemburg, dat voor f.50.000.000 van deze machines aan Nederland verkoopt, deze vroeger naar andere landen exporteerde. Hier zijn dus exportkansen voor Engeland. Bovendien moet erbij in ogenschouw worden genomen, dat een dergelijke overgang van Engelse op Belgische machines zich naar alle waarschijnlijkheid geleidelijk voltrekt, zodat ook de overschakeling van de Engelse export zich geleidelijk kan voltrekken.

63:382.6
382.4

0/100

- 3 -

Ongetwijfeld gaat een dergelijke verandering met enige wrijving gepaard, maar in een periode met schaarste aan bijkans alle artikelen behoeft men deze wrijving niet hoog aan te slaan.

Bovendien is het wel goed erop te wijzen, dat in bovenstaande redenering is uitgegaan van een volledig sluitend bilateraal handelsverkeer. Dit bestaat momenteel zelfs voor verschillende landen niet. Zou onze goederenuitwisseling met Engeland een pondensaldo opleveren, dan kunnen deze ponden in alle andere landen van het pondengebied - zoals b.v. Canada en Australië - betalingen worden verricht. Zelfs heeft Engeland bepaald, dat een pondensaldo in dollars kan worden omgezet. En dollars zijn praktisch gelijk goud.

Tenslotte moet niet worden vergeten, dat het huidige bilaterale handelsverkeer slechts als een tijdelijke noodoplossing moet worden gezien in de chaotische na-oorlogse omstandigheden. De voorstellen van de Benelux op de conferentie te Parijs ten aanzien van het Marshall-plan behelzen o.a. afschaffing van bi-laterale handelsverdragen en bi-laterale regeling van het internationale handelsverkeer.

Den Haag, 12 Juli 1947.

J. Herring.